

= Yürütme Organı = (1. Hafta)

• YÜRÜTME ORGANININ YAPISI

→ Tek Yapılı Yürütme : Başkanlık Sistemi

• ilk ülkesi & model ülkesi → ABD : sert kuvvetler ayrılığı

• temel özellikleri : 1. yürütme : Devlet Başkanı

2. Halk seçer.

3. Halka sorumludur.

→ İki Yapılı Yürütme : Parlamenter Sistem

Yumuşak kuvvetler ayrılığı

• En eski & en yaygın, İng. liberal devlet geleneği → kuvvetlerin işbirliği.

• Parlamenter Sistem → Parlamenter Monarşi

↓

Parlamenter Cumhuriyet

• temel özellikleri : 1. yürütme : Devl. Bask + Bakanlar Kurulu

2. B.K yasamadan oluşur.

3. B.K. yasamaya sorumludur.

@Journalwithpiraye

→ İki Yapılı Yürütme : Yarı Başkanlık Sistemi

• model ülke : Fransa

• temel özellikleri : 1. CB 'yi halk seçer.

2. yürütme : CB

3. B.K yasamaya sorumludur.

→ Ortaklaşa Yürütme : Meclis Hükümeti Sistemi

• İsviçre 'de uygulanan istisnai model.

• temel özellikleri : 1. yürütme : Meclise ait

2. " : Ortak Kurul tarafından kullanılır

3. Sembolik d.b. bulunur.

° Yürütme Organının İstevleri

1. Devleti Temsil

- Bütün sistemlerde, devlet başkanına tanınır.

2. Politika Belirleme

- İç Politika & dış Politika şeklinde ikiye ayrılır.
- Anay. m. 104

3. Kamu Görevlilerini Seçme & Atama

- Parlamenter sistemde → D.B & hükümet paylaşır.
- Başkanlık sistemi → Başkan : üst düzey kamu gör. atar.
Senato : Fren & denge unsurudur. onaylar.
- 2017'den önce : ügü kararname 2017'den sonra : CB

4. Düzenleme

- Kural : Kanundan kaynaklanır. ikinül yetkidir.
- Düzenleme → 1. Yasama içeren ^{kararname} ~~kanun~~
2. Yasadan kaynaklanan idari düz. işlem
- Anayasalarda Düzenleyici işlemler:
1982 - OHAL KHK, KHK, Tüzük, Yönetmelik
2017 - OHAL CBK, CBK, Yönetmelik

4.1. Kararnameler

- Organik : Yürütme, Fonksiyonel : Yasama
- 1971 - 2017 : Yetki kanununa dayalı
- 2017'den sonra : Anayasadan kaynaklı

4.2. Düzenleyici idari işlemler

- kanun gücünde değil. Yasama fonk. içermez.
- Yürütme yetkisinin ögünde kanun hükm. olm. düzenleme yetkisi vardır.
- 1982 : Tüzük & Yönetmelik
- 2017 : Yönetmelik

★ ilk 3 madde Anayasa kaynaklı. 4. madde kanun kaynaklı.

@Journalwithpiraye

secundum legem : kanundan kaynaklı

contra legem : kanuna aykırı

4.3. Düzenleyici İşlemlerin Özellikleri

Asılsan "kanuna dayalı" & "kanuna aykırı olmadan" işlem yapmak.

secundum legem yetkidir.

contra legem olamaz.

Any m. 8 : Yürütme, CB tar. , Any & kanunlara uygun kullanılır.

Any m. 124

o CB HUKUKİ STATÜSÜ

(2. Hafta)

• CB Tarafsızlığı

→ Kurumsal Tarafsızlık

→ Kişisel Tarafsızlık

• İlk 1961 Any.

• D.B. görevini yerine getirirken

• 1982'de de benimsenmiş.

• "yetkilerini tarafsız şekilde kullanması"

• Parti ile ilişkisi kesilir & MV sıfatı sona erer.

• 2017 Değ. → Partili CB

• CB Nitelikleri & Seçimi

• İlk kez 1921 Any. 29.10.1923 değ. ile seçim yönt. değiştirilmiş.

• 2017 Değ. Başkanlık Sistemi → CB'yi halk seçer.

• Any m. 101/f.2 : CB görev süresi 5 yıl. Bir kimse max. 2 defa CB seçilebilir.

• Seçimlerin Yenilenmesi

• Seçim dön. tamamlanmadan → erken seçim.

• Any m. 116/11 : TBMM, üts 3/5 çoğunluğuyla (360 MV) karar verebilir. Bu

halde TBMM genel seçimi & CB seçimi birlikte yapılır.

• Any m. 116/13 : CB'nin 2. döneminde yenilenirse CB bir daha aday olabilir.

Yeni meclis & CB'nin göreve başl. kadar mevcut olan devam eder.

• CB Görev & Yetkileri

Parlamentar sist : YETKİSİZLİK ASIL, YETKİ İSTİSNA → yetkiler numerus clausus

• Any m. 8 + Any m. 104/f.1

• CB Sorumluluğu

- Siyasi Sorumluluk

Dar anlamda, yürütme organının görev & yetkileri kapsamında yasama organı karş. sorumluluğudur.

- Parl. sist : Gensoru & Güvenoyu
- Devl. bask. yasama org. feshetme yetkisi → denge aracı.
- Liberal ülkelerde D.B. siy. sor. devlet şekillerine (monarşi / cumhuriyet) & hükümet sistemlerine göre (baskanlık / parlamenter) değişir.

- Parlamenter cumhuriyetlerde CB dar anl. siyasi sorumluluğu bulunmaz.
- Karşı imza : fren & denge aracı → Parl. sist. → DB ↔ BK arasında.
- 2017'den sonra kaldırılmıştır.

- Cezai Sorumluluk

- Parlamenter monarşilerde hükümdanın cezai sor. yoktur.
- Cumhuriyet → görevle ilgili suçlar → "meclis soruşturma" usulü
- Bazı ülkelerde ayırım yok direkt Yüce Divan.
- 2017 sonrası : soruşturmaya tekliif : salt göğünlük (301)

Soruşturma açılıp
açılmayacağı : 3/5 (360)
Yüce Divanda
Yargılanması için : 2/3 (400)

- Hakkında soruşturma açılan CB, seçim kararı alamaz.
- Seçilmeye engel suktan mahkum edilen CB görevi sona erer.
- Görevi sırasında işlediği iddia edilen suçlar için görevi bittikten sonra da bu madde uygulanır.

Yüce Divana
Sevk Kararı
nın
sonuçları!

- Cumhurbaşkanına Vekalet → makamın boşalması halinde
- gelici görevden ayrılma halinde

→ Parlamenter : tarafsızlık esas → tarafsız Meclis Bask.

→ Başkanlık : halk seçer → başkan yardımcısı

2017 öncesi → TBMM Bask. 2017 sonrası → CB Yard.

• MeK (Milli Müvenlik Kurulu)

2017 sonrası → Başkan : CB

CB Yard., Adalet Bak., Milli Savunma Bak., İçişleri Bak., Di.B., Genelkurmay Bask., Kara, Deniz & Hava Kuv. Komutanları

• DDK (Devlet Denetleme Kurulu)

ilk kez 1982 Any.

Silahlı kuvvetler denetime ağıldı. (2017)

idarenin hukuka uygunluğunun, düzenli & verimli şekilde yürütülmesinin ve geliştirilmesinin sağlanması amacıyla CB başı olarak kurulmuştur.

• DiB (Diyaret İşleri Başkanlığı)

Any m.136, genel idare içinde, kamu tüzel kişiliği & özerkliği yok

— CB YARDIMCILARI & BAKANLAR —

1. Atanması

• CB seçildikten sonra 1 veya daha fazla CB yardımcısı atılabilir.

• mv seçilme yeterliliği olması gerekir.

• Any m.81 → andiame. TBMM üyeleri, CB yard. & Bakanlar olarak atanırsa

üyelikleri sona erer.

• CB yetkisini gerektiğinde sınırlarını belirterek astlarına devredebilir. + kullanabilir. Kendi de

2. Sorumluluğu

SİYASİ :

Any m.106/f.5 → CB'ye karşı sorumludur.

"Birlikte sorumluluk" yok.

Bakan yard. bakana sorumlu.

CEZAI :

→ görev
→ kişisel

görev sual. → divan

kişisel sual. → mahkeme + dokunulmazlık kaps.

önerge = salt 408 (301) + ağılma kararı :

315 nitelikli 04 (360) + sevk kararı : 2/3 (+00)

• CB Kararnameleri

• KHK X CBK ✓

• Olağan CBK'lar : m.104/17

• Olağan CBKlar kanun hükm. değil. OHAL CBKları kanun hükmünde.

→ KHK (1971 - 2017)

Yetki : Bakanlar Kurulu

Dayanak : Yetki Kanunu

Normi. Hiyerarşisi : Kanun hükm.

mahfuz Alan : YOK

Denetim : AYM

* Organik : Yürütme

Fonksiyonel : Yasama
* Kanun değ. & kald.
AYM denetimi

→ CBK (2017 -)

CB

Anayasa

Kanunun altında

VAR

AYM

Yürütme

Yasama
* İİK El Düzenleme
AYM denetimi

HUKUKİ

Rejim

AGISINDAN

HUKUKİ

NİTELİK

• CBK'ların Normlar Hiyerarşisindeki Yeri

• "Kanun hükmü" X

• Kanun değiştiremez & kaldıramaz.

• Kanunla düz. öngörülen konularda X

• MÜNHAŞIR ALAN BAK. CBK'lar

• Anayasa'da kanuna atıf yapılan her konu münhasır kanun alanıdır.

• "CBK ile düzenlenir" = "CBK harici

işlemlerde düzenlenemez.

Düzenleme alanları

1. münhasır Kanun Alanı

2. münhasır CBK Alanı

3. Ortak Alan

• Temel Haklar Bak. Münhasır Alan

- Sadece sosyal & ekonomik haklar CBK ile düzenlenebilir.
- Olağan dönem CBK : ^{→ münhasıran} Kanun alanındaki sosyal hakları düzenleyemez.
- Tüm temel hak sınırlamaları kanunla yapılır.
- ? münhasır CBK alanında sınırlamalar dahil mi?

• Yasama Yetkisinin Devredilemezliği Kuralı Bağlamında CBK'lar

• AYM

- Yasama Yetkisinin Devredilemezliği : Kanun koyucu yetkisi TBMM'nindir.
- CBK çıkartılması yetki devri anlamına gelmez.
- Düzenleme başlg. yapılmadan ilk el düz. yetki tanınması → yetki devridir.
- CBK'ın yetkisi Anayasadan kaynaklanır. → Y.D. söz konusu değil.
- Münh. CBK alanı → Anayasa ile yetki devri denebilir.

• OHAL CBK'ları

→ 2017 ÖNCESİ

Yetki : Bakanlar Kurulu

Yetki Kanunu : YOK.

Kanun hükmünde

RG yayımla + Aynı gün ^{meclis} onayı

Ohal süresi : YOK

Kanunlaşmazsa : Yaptırım yok

Yargı den : YOK

→ 2017 SONRASI

Cumhurbaşkanı

YOK.

Kanun hükmünde

RG + Aynı gün meclis onayı

3 A4

Hükümsüz

YOK

• Olağan CBK'lerin Yargısal Denetimi

→ Genel olarak kanunlara ayk. nedeniyle iptal davası açılmaz.

• Any. uyg. denetimi (m. 14811)

• Any. ayk. nedeniyle iptal / itiraz davası (m. 150 & 152)

→ Any. m. 104 / 17 : "kanunlar kasş. konumu" değertendirmesi

• Any. m. 8 → Genel hüküm

Any. m. 104 / 17 → özel hüküm

• "Uygunluk" & "dava edilebilirlik" farklıdır.

• Yetki alanı ihlali → Any. aykırılık

• Yetki ihtilafı → Any. ayk. tespiti

• "Kanunla alakasız düğ. konularda" çıkarılıp çıkarılmadığı

• OHAL CBK'lerinin Yargısal Denetimi

→ Any. m. 14811 : "olağanüstü hallerde & savaş hallerinde çıkarılan CBK'lerin şekil & esas bak. Any. ayk. iddiasıyla AYM'de dava açılmaz."

↳ Yasalasmadan önceki denetim

→ Yasalasma sonr. denetim :

* kuralların "olağan dönemde geçerli olan kanunlardaki değişiklik yapıp yapmadığına" bakmaktadır.

(4. Hafta)

- Olağanüstü Yönetim Usulleri

→ OHAL yönetimi, olağan hukuk düzeniyle baş edilemeyecek bir "zaruret halinin" ortaya çıkması durumunda, geçici & istisnai tabirlerin devreye girdiği yönetim biçimidir.

→ OHAL yönetiminde, yürütme organının yetkisi genişlemekte, temel hak & hürriyetler daha fazla sınırlanabilmektedir.

→ Demokratik liberal rejimlerde OHAL yönetimleri birer hukuk rejimi olup,

hukuku dışlayan keyfi bir yönetim anlamına gelmez.

→ 1924 Anayasasında (m.86) olağanüstü yönetim ~~isi~~ ~~biçimi~~ olarak sadece, sıkı yönetim düzenlenmiştir.

→ 1961 Anayasası ile olağanüstü yönetim usulleri OHAL & sıkı yönetim olarak ikiye ayrılmıştır.

1. OHAL Yönetimi

→ Anay. m. 119 → OHAL yönetimi

↳ sıkı yönetim ilan sebepleri de OHAL ilan sebebi haline gelmiştir.

→ OHAL ilan yetkisi Cumhurbaşkanıya verilmiştir.

• OHAL Yönetiminin Yargısal Denetimi

→ OHAL ilanına ilişkin CB kararın organik & şekli bak. idari işlem niteliğindedir.

→ CB kararını, TBMM'nin onay işlemiyle tamamlamakta & bu tarihten sonra hukuki sonucu doğurabilmektedir. Bu nedenle "ayrılabilir işlem teorisi" gereğince, CB kararın, TBMM onay işleminden ayrı bir sonuç doğurmadığından tek başına denetlenebilir nitelikte değildir.

→ Meclisin bu nitelikteki kararın, kanun değil, meclis kararı şeklinde olduğundan & meclis kararları, Anay. gösterilen istisnalar dışında denetime kapalı olduğundan, Meclisin onama veya kaldırma kararının AYM denetimine tabi değildir.

- İdarenin Kuruluşu & Bütünlüğü

→ Anay. m. 123 / f. 1 : «idare kuruluşu & görevleriyle bir bütündür & kanunla düzenlenir.»

→ AYM: idarenin bütünlüğü, tekil devlet modelinin yönetim alanındaki temel ilkesidir. Bu ilke, idare ~~isi~~ işlev gören ayrı hukuksal statülere bağlı değişik kuruluşların bir bütün oluşturduğunu anlatmaktadır.

→ Merkezi idare bir bütün olarak ^{tek} bir kamu tüzel kişiliğine sahipken, mahalli

idarelerin her birinin ayrı kamu tüzel kişiliği vardır.

→ merkezi idare^{YE} tanınan kamu tüzel kişiliği devlet tüzel kişiliğini temsil yetkisi içerir.

→ 2017 Anı. değisikliği ile Anı. m. 123 13 değistirilerek, kamu tüzel kişiliğinin "kanunla kurulması" genel ilkesine istisnalar getirilmiştir.

• "kamu tüzel kişiliği kanunla veya CBKyla kurulur."

• Anı. m. 106 : « ... Bakanlıkların kurulması, kaldirılması, görevleri & yetkileri, teşkilat yapısı ile merkez & tağra teşkilatının kurulması CBK ile dñzenlenir.

→ mahalli idarelerin kuruluş & görevleri ile yetkileri, yerinden yönetim ilkesine uygun olarak kanunla dñzenlenir.

→ Anı. idarenin bñtñnlñęñnñ sağlamak için merkez ile tağra teşkilatı arasında "hiyerarēi" & "yetki genişliği"; merkez ile yerel yönetimler arasında "idari vesayet" ilkeleri, idarenin başlıca denetim araçlarıdır.

• Yargısal Denetim

→ Anı. m. 125 11 : « idarenin her türlü eylem & işlemlerine karşı yargı yolu açıktır. »

→ Yargı yetkisi, idari eylem & işlemlerin hukuka uygunluğunun denetimi ile sınırlı olup, hiçbir surette yerindelik denetimi sekl. kullanılamaz. »

→ Yürütme görevinin kanunlarda gösterilen sekl & esaslara uygun olarak yerine getirilmesini kısıtlayacak, idari eylem & işlem nit. veya takdir yetkisini kaldıracak biçimde yargı kararı verilemez.

→ idarenin her türlü eylem & işlemine karşı yargı yoluna başvurulması, kural olarak idari işlemin yürütülmesini durdurmaz.

→ Anı. m. 125 1 f. 5 & 6 & son

• Kamu Görevlilerinin Statüsü

→ güvence → Anı. m. 128

→ kamu pers. nitelikleri + ataması + görev & yetkileri + hakları & yükümlülükleri kanunla dñzenlenmesi öngör÷lmüştür.

→ ANK m. 129

• Kanunsuz Emir

→ Hukuka uygun olm. emir → Emri verene bildir. → İsrar & yazılı Yenileme

↓
~~Emir~~ Suç teşkil ediyorsa HİÇBİR suretle yerine getirilmez.
↓
uygulanırsa ikisi de suçlu!

Emri uyg. sorumlu olmaz.

* Emir in huk. uyg. denetimi yasaksa : Emri veren sorumlu!

uygulamak zorunda! Yoksa : itaatsizlik suçu(?)

• Yükseköğretim Kurumları & Üst Kuruluşları

1. Yükseköğretim Kurumları

→ Devlet üniv.
→ Vakıf üniv.

} Kamu tüzel kişiliği ✓
bilimsel özelliği ✓
devlet tar. Kanunla Kurulur.

Münhasır Kanun Alanı

ANK m. 13016 : Kanunun belirlediği usul & esaslara göre ; rektörler

CB'nca, dekanlar YÖK'ce seçilir & atanır!

2. RTÜK

• ANK m. 13311 ⇒ Serbestlik ilkesi

↳ Bu ilke izne bağlamayı engellemez.

• ANK m. 13312 ⇒ Düzenleyici & denetleyici kurul

• RTÜK → 9 üye → TBMM GK tarafından seçilir.

• RTÜK'ün kuruluşu, görev & yetkileri, üye nitelikleri, seçim usulleri & görev süreleri kanunla belirlenir.

• ANK m. 1331 f. son : RTÜK ⇒ kamu tüzel kişiliği ✓

⇒ kamu t.k. yard. gören haber ajansları özerk & yayın tarafsızlığı esas.

3. Atatürk Kültür, Dil & Tarih Yüks. Kur.

• ANK m. 134 → kamu t.k. ✓ & kanunla düzenlenir.

4. Kamu Kur. Nit. Meslek Kuruluşları

• ANK m. 135 → kamu kur. nit. & kamu t.k. ✓ → CBK ile düzenlenemez.

• Vesayet denetimi kaps. → idari & mali denetim

@journalwithpiraye